

Про необхідність створення охоронної території в нижній течії р. Латориця (Закарпатська область)

Л. А. Потіш.

Закарпатська рівнина, як складова частина Придунайської низовини, протягом ХХ століття зазнала великих змін. Це пов'язано насамперед із процесом освоєння людиною рівнини, в умовах малоземелля, яке є одвічною проблемою в Закарпатті.

Особливого антропогенного тиску зазнали території, які прилягають до низинних участків річок Тиса та Латориця. На цих територіях під час весняних та осінніх повеней затоплювались і затоплюються великі території. Часто русла річок змінювали свій напрямок у зв'язку з чим, ще на початку століття, було розгорнуто роботи по меліорації цих земель. Так 30-ми роками датується випрямлення русла річки Латориця на протязі 15 км., а також побудова мережі осушувальних каналів. Разом з тим слід відмітити, що до великої меліорації 50-х років на Закарпатській рівнині ще існували території, які залишались придатними для гніздування водно-болотних птахів. Так А. Грабар (1931) відмічає на гніздуванні сіру гуску (*Anser anser*) та косара (*Platalea leucorodia*): види, які зникли із списку гніздуючих птахів Закарпаття разом з "великою" меліорацією. На жаль, детальних орнітологічних робіт по орнітофауні рівнини небагато, а проблема антропогенного тиску та зміни, які відбулись після інтенсивних меліоративних робіт, вперше знаходимо в роботі О. Є. Лугового, В. С. Талпоша (1968). В цій роботі, на основі детальних польових досліджень піднімається проблема охорони "Чорного Мочара".

На даний час Закарпатська рівнина і надалі відіграє велику роль для птахів водно-болотного комплексу, але у середині століття птахи мали можливість тут гніздитись, а тепер ця територія виконує роль тільки стартового плацдарму для транскарпатських мігрантів.

Карпатський пункт по вивченню міграцій і кільцюванню птахів, створений при зоомузеї Уж ДУ, ставить за мету, поряд з вивченням міграцій птахів Східних Карпат, вивчення місць скопичень птахів під час осінньо-весняних перельотів.

Протягом лютого - березня 1994 року нами було проведено ряд польових робіт у Державному заказнику Великодобронський та на прилеглих територіях. Як результат, нами встановлено велику територію (близько 50 кв. км.), яка є місцем скопичення великої кількості водно-болотних птахів. Так 13 березня 1994 року на затопленій території між селами Малі Геєвці та Тисянка, нами виявлено 486 особин гусей (*Anser sp.*), близько чотирьох тисяч качок різних видів, дві великі білі цаплі

(*Egretta alba*), лебедя-шипуну (*Cygnus olor*), та вісім особин баклана великого (*Phalacrocorax carbo*). На околицях розливу спостерігалось близько трьох тисяч особин чайки (*Vanellus vanellus*).

Слід відмітити, що пролітні зграї гусей нами відмічались в багатьох місцях на території області, але тільки на вказаних територіях ми бачили птахів на відпочинку.

Мінливі погодні умови в горах не дають змоги долати Східні Карпати. Під час польових спостережень ми відмічали неодноразові старту гусей та качок. Через деякий час птахи повертались на місце старту.

Таким чином, на основі первинних матеріалів, можемо зробити висновок, що територія нижньої течії р.Латориця, обмежена дамбою, починаючи від села Драгиня до кордону із Словаччиною є важливим місцем, своєрідним накопичувачем птахів водно-болотного комплексу перед транскарпатським перельотом.

У зв'язку з тим, що на вказаній території розташований державний заказник Великодобронський, вважаємо за доцільне розширення його меж із включенням територій, які використовуються птахами для відпочинку під час сезонних міграцій. Також пропонуємо включити територію нижньої течії р.Латориці до списку важливих пташиних територій.

Так, як вказана територія прилягає до охоронної території (СНКО Latorica) на території Словаччини, то у разі організації охорони даних місць, утвориться природний ланцюжок угідь, які використовуються птахами для відпочинку під час сезонних перельотів.

Бурштинське водосховище, як місце постійної зимівлі водоплавних птахів.

А. О. Кийко.

Львівський міський дитячий екологічний центр.

Бурштинське водосховище - це водойма-охолоджувач Бурштинської ДРЕС, яка розташована на р.Гнила Липа в Івано-Франківській області, Галицькому районі, в 52 км від міста Івано-Франківська і в 0.5 км від смт.Бурштин. Воно знаходиться в географічній області Подільського горбогір'я, в районі Галицького або Бурштинського Опілля. Абсолютні висоти тут становлять не більше 300 м над рівнем моря.